

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

4. Fatum Mathematicum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

est ordinibus. Secundum Conimbric. lib. 2. Physic. c. 7. Fatum appellatur ordo immobilis, quia stabilis est & firmus, non in se absolute, sed relatus ad divinam providentiam. Nam causarum secundarum alia ex libertate, alia solo naturæ impetu, alia contingenter, alia necessario ex se ac suo apte ingenio operantur. Atque hæc in agendo varietas ad pulchritudinem & ornatum universi magnopere conducit: quam qui mundo adimunt similes iis sunt, qui è pictura colorum differentiam, è musica vocum varietatem, è comædia personarum multitudinem tollunt.

IV. (d) Quidam quadruplex fatum statuunt. Primum *Mathematicum* est, quod ligat & necit firmiter actiones omnes, eventusque ad vim siderum & posituram stellarum. Secundum *Naturale*, id est, ordo causarum naturalium, quæ nisi impediuntur, vi & naturâ suâ, certum, eundemque producant effectum. Tertium violentum, *stoicum* nempe & *Poëticum*, quod Seneca definit necessitatem rerum omnium, actionumque, quam nulla vis rumpit: Deum ipsum, & actiones omnes internas, & nostræ voluntatis, huic fato subjiciens. Quartum est *Theologicum*, series scilicet ordōque causarum à divino consilio pendens vel inhærens rebus mobilibus, immobile divinæ providentiæ decretum, quod singula suo ordine, loco, tempore firmiter reddit. Vide S. August. lib. 5. de civit. c. 9. Et Lips. lib. 1. de constant. c. 17. & 18. Itemque P. Georg. Stengelium tom. 1. de Judiciis divinis. cap. 27. Ubi inter alia hæc disserit: Multi fati legibus ita addicunt, adstringuntque omnia, ut libertatem arbitrij manifestè tollant. Quidam namque opinantur, fatum esse naturalem quandam ac necessariam rerum consequentiam; eamque ex ipsis astris deducunt. Alii, inquit, fatum esse indeclinabilem rerum seriem & catenam, per æternæ consequentiæ ordines, semet implicantem. Utrique in Fato fiunt fatui: illi, quia astris, quibus sapiens dominatur, nimiam tribuunt potestatem: isti, quia non fati dispiciunt, quale sit inter facta & facienda discrimen. Nam etsi, quod factum est, infectum fieri nequit; id tamen, quod faciendum est, liberè faciendum; aut etiam omitti potest. Tametsi ergo Fatum, prout Ethnici sumebant, significabat aliquam in eventis necessitatem, imò etiam necessitatem in ipso Deo; prout tamen ab Aristotele, & rectè sentientibus accipitur, non solum non infert necessitatem in Deo, cum Deus liberè ordinet fatum; sed etiam in agentibus liberis creatis non ponit necessitatem; cum causæ proximæ in effectum influentes, influant juxta modum ejus. Quocirca si sint liberæ, influunt cum libertate, seu,

libertate

(d) *Fatum Mathematicum.*

libertate non everfa. Nulla ergo neque à stellis, neque ab ulla ferie caufarum est *neceffitas antecedens*. Ita est, non lucent in cœlo sidera otiofè: alios in iram, alios in flavidum quendam languorem; alios lætos, fubtriftes alios gignunt; nullam tamen fanæ mentis homini ingerunt neceffitatem, nulli adimunt libertatem. Potest lætus triftari, & triftis naturâ, lætari: neque fanè quisquam in lætiffimos cachinnos effufior est, quàm cùm melancholicus in rifum atque jocum erumpit. Qui autem ex pofitura stellarum bella, victorias, incendia, nuptias, magnatum mortes, prodiciones, fœdera, pacem, amicitias, inimicitias promittunt, & prædicunt, nã illi funt malo afiro nati, & in fuis factis inter infanos fcribendi! Hæc ille fapienter. Et in fine ejufdem cap. nomen *Fati* vitandum est homini Chriftiano, aut ita intelligendum, ut neque ab aftris, neque à caufarum ordine vis aut neceffitas liberæ hominis voluntati inferri exiftimetur: DEUS enim etiam, quæ liberè & contingenter futura funt, neceffariò & non contingenter, fed certò ac infallibiliter prævidet; & unicuique, fecundùm opera ejus, quæ prævidet, reddere ftatuit; præmia fecundùm misericordiam, five fupplicia fecundùm poteflatem. Hinc ficut à Quintiliano, *fua quisque fortuna faber*, ita etiam fui dici quisque potefit *Fati* auctor: prout enim fe gerit, ita recipit. Sic DEUS infallibiliter recepturum vidit, fic ab æterno prævifis delictis aut meritis, incommutabiliter ftatuit: Sic facta, antequam fierent, judicavit. Qua de caufa rectè Sophonias dixit c. 2. *Quærite dominum omnes mansueti terra, qui judicium eftis operati*: ita enim eftis operati, ficut DEUS ab æterno prævidit, judicavitque vos mercede dignos, quærite ergo Dominum, ut ab eo, quod meruiftis, accipiatis. Hæc ille.

V. (e) Non poffum hîc præterire, plenioris eruditionis caufa, *Fatum Calvinifticum*. Calvinus enim lib. 3. Inftit. c. 21. §. 2. ita loquitur. *Homines nudo Dei arbitrio, citra proprium meritum, in æternam mortem prædeftinantur & c. 23. §. 8. non dubitabo fimpliciter fateri, voluntatem Dei efle rerum neceffitatem, atque id neceffario futurum efle, quod ille voluerit*. Fatuè & impiè, nam quid aliud hinc confequitur, quàm desperatio, cujus hoc eft dilemma: vel ab æterno fum prædeftinatus ad gloriam, vel reprobatus ad fupplicium: fi prædeftinatus, neceffariò falvabor, etfi peffimè vixero: fi reprobatus, neceffariò damnabor, etfi ye-
lim benè vivere. Hoc argumento nixus eft Ludovicus Landgravius Thuringiæ, ut fcribit Cæfarius lib. 1. c. 27. Hic propter deploratam
vivendi

S s s

(e) *Fatum Calvinifticum.*